www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРІЙ ЦЕНТИ — РІК XXXI. Число 2. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 3 січня, 1923. — VOL. XXXI. No. 2. Jersey City, N. J., Wednesday, January 3, 1923. — THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

ЗАХОДИ УРЯДУ В ЗАГРАНИЧНІЙ ПОЛІТИЦІ НАХОДЯТЬ ОДОБРЕННЯ

ВАШІНҐТОН, 30. грудня. — Зусилля уряду Гардінґа довести до якоїсь межинародної конференції для полагодження економічного замішання в Европі стрінулися з одобреннєм навіть ворогів уряду.

Добре враженнє зробило також донесенє, що розпити уряду про становища других урядів мали дати вдоволяючий вислід, бо всі держави, з винятком хиба одної Франції, мали без застережень заявитися за американською урядовою пропозицією.

З БОРОТЬБИ УРЯДУ ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БОЛТИМОР, Меріленд, 1. січня. — Меріленські стейтові власти вже перестали спротивлятися видачі лунзіянському судови д-ра Б. М. Меккойна, котрого обжалюють яко головного справника нападу та втоплення Ку-Клукс-Кленом двох людий в Лунзіяні.

Наслідком сього сподіються, що др. Меккойн буде незадовго виданий судови в Лунзіяні.

ФАБРИКАНТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗНЕСЕННЯ ІМІҐРАЦІЙНИХ ОБМЕЖЕНЬ

НЮ ЙОРК, 1. січня. — Національне Товариство Фабрикантів видало вчора публичний заклик в справі іміґрації, в котрім заявляє, що теперішний 3-процентовий іміґраційний закон мусить бути знесений для добра економічного добробуту Злучених Держав.

Фабриканти домагаються ухвалення закона, який дозволивби на допущенє більше іміґрантів для заповнення недостачі робочих рук, що бушують нині в богато американських промислах; заведення строгих оглядин тілесного стану нових іміґрантів та заостреня постанов про грамотність.

ЗА ОБЄДНАННЯМ ПЯТЬОХ ВЕЛИКИХ ЮНІЙ

НЮ ЙОРК, 1. січня. — Юнія робітників, виробляючих капелюхи та шапки, предложила четвоох другим юніям робітників та робітників, занятих виробом других частий мужеського та жіночого одіння, проект зорганізовання всіх пять юній в одну обєднуючу організацію для зачіпних та оборонних цілий.

На основі сего пляну пять юній малиб обєднатися в організацію, взорвану на Американській Федерації Праці, яка малаби назватися „Обєднанє Кравецьких Робітників" (Нідел Трейдс Веркерс Алайєнс). За подібним сфедерованєм кравецьких юній заявилися вже конвенції поодиноких юній.

КОМІТЕТ НЮЙОРСЬКОГО МЕЙОРА ПРО ЖИТТЄ МАЙНЕРІВ БЕРВИНДА

НЮ ЙОРК, 1. січня. — Комітет, установлений нюйорським мейором для розслідження життя вуглевих майнерів підприємства „Ervind-Grant Co." котре достачає більшу частину вугля, зужиганого підземними та надземними зелізницями міста, вже оголосив свій рапорт.

Звіт заявляє, що робітники сього підприємства живуть економічно гірше звірят, виженені підприємством з домів, вони мешкають в курниках та стайнях; політичних та особистих прав вони мають тільки, що раби; підприємство визискувало їх не лишень при заплаті за працю, але через свої мешкальні доми та компанічні крамниці.

Звіт робить заключенє, що копальні сього підприємства повинні перейти на власність народа.

НОВОРІЧНІ АМНЕСТІЇ ПРЕЗИДЕНТА

ВАШІНҐТОН, 30, грудня. — Президент Гардінґ дав амнестію (помилував) 8 членів організації Промислових Робітників Світа (Ай. Дабльо. Дабльо), що відбували довгі вязничні кари в федеральних тюрмах за участь в противоєнній аґітації. Кождому з них предложено до вибору лишитися в тюрмі, або дозволити на свою депортацію (проганяє зі Злучених Держав).

УРЯД НЕ ХОЧЕ РОБИТИ НІЯКОГО ВИТЯГУ ДЛЯ КОРАБЛІВ

ВАШІНҐТОН, 30. грудня. — Американський Департамент судівництва відповів американським корабельним підприємствам, що просили його о звільненє їх від обовязуючої сили прогибшинного закона та дозволили продавати алькоголь на повнім морю, заявив просячим, що таких вимків він робити не може та що прогибшія обовязує всюди, де обовязує американське право, отже й на американських кораблях на повнім морю.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

НЮ ЙОРК, 31. грудня. — Американська Федерація Праці видала заяву в справі недавно відновленої „робітничої партії Америки", заповідаючи проти неї безпощадну боротьбу.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКІ ПРИВАТНІ ШКОЛИ В НАШІЙ ГАЛИЧИНІ.

УКРАЇНЦІ, РАТУЙМО РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ! ЙДІМ З КОЛЯДОЮ ХАТА ВІД ХАТИ.

ЗІБРАНІ ЖЕРТВИ ВІДСИЛАЙМО ДО ОБЄДНАННЯ, 817 НОРТ ФРЕНКЛИН СТР., ФИЛАДЕЛФІЯ, НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

УРЯД ЗАПОВІДАЄ ОЖИВЛЕННЄ ТОРГОВЛІ В 1923 РОЦІ

ВАШІНҐТОН, 29. грудня. — Департамент (міністерство) торговлі заявляє на основі даних, зібраних про американську торговлю в 1922. році, що Злучені Держави зовсім не мають причини дивитися безнадійно на торговлю в слідуючім році. На думку міністерства торговлі Америка зазнає в 1923. році великого оживлення.

І АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД ЗНАЄ СКОРИСТЬ, ЯК ХОЧЕ

Дня 27. грудня коло 9. години вечером відкрито в місточку Іст Орендж, Н. Дж., тіло пані Елеонори Л. Бриґґем. Так як тіло найдено в пивниці дому і мало на собі сліди насильства та завзятої боротьби, підозрінє впало на 19-літного Мурина, Вільяма Бетла, котрий нанявся палити в грубах дому. Секція тіла, переведена коло опівночи, ствердила деякі догади поліції та дала основу для здогаду, що злочин поповнено всего кілька годин тому. Бетла спіймано коло 1. години тої самої ночи. О годині 4. сполудня він признався до злочину, заявляючи, що він насилував п. Бриґґем, а потім забив її, боячися її свідоцтва. В годину пізнійше прокуратор стейту предложив справу великій лави присяжних суддів, котрі в 11 мінут опісля признали Бетла обжалованим за злочин. Його сейчас відставлено до вязниці, а суд на нього назначено вже на день 4. січня.

ТРЕТЄ САМОВБИЙСТВО В СІМ'Ї

Вмісті Ст. Луїс, Луїзіяна поповнив самовбийство 55-літний Вільям Леман, голова бравару сього самого імени. Самовбийць стрілив собі в голову з револьвера та погиб на місці.

Замітно, що се вже трете самогубство в сій сім'ї, що колись в передпрогибшінні часи мала мілїони приходу з варення пива. В 1904. році забився батько Вільяма, маючий тоді 67 літ життя. В році 1920. стратилася сестра Вільяма, 37-літна замужна жінка.

БАНДИТИЗМ В ГАЛИЧИНІ

На шляху Рогатин-Перемишляни напали бандити на рогатинських купців Нагельберга і Дреттера. Купців побито й ограблено у них около 3 міліони марок.

ПОДВІЙНЕ УБИЙСТВО В РОДИНІ

В пятницю рано італійський іміґрант з Ню Йорку, Френк Дагате забив в сварці свою жінку Антоанету. На вистріл надбіг батько жінки і двома вистрілами з револьвера забив свого зятя. 63-літний, старець опісля віддався в руки поліції та признався до вчинку. Він каже, що стріляв до зятя, бо думав, що вратує свою дочку від дальших вистрілів мужа. Він не хоче сказати, яка було причина сварки межи подругами.

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЬ ЧЕРВОНОШКІРІ ІНДІЯНИ

На конвенції Американського Товариства для Попирання Науки читав др. Роланд Б. Диксон наукову працю про свої досліди над черепами червоношкірих Індіян. На основі сих дослідів ствердже він, що декотрі індійські племена мають в собі примішку крови чорношкірих Австралійців, другі примішку крови чорношкірих Африканців, инчі примішку жовтошкірих Монголів, а ще инчі примішку крови білих Европейців.

Монголи та білі малиби дістатися з Азії почерез пролив Берінґа, котрий замерзає в зимі так, що по ньому моглиб перейти навіть племена, що не вміли пливати на морю. Австрійських Муринів могла легко загнати сюда буря. Африканські Мурини, щоби дістатися сюди, мусіли прибути сюди добровільно. На тій основі прелеґент уважає Муринів з Африки за справдішних найстарших відкривців Америки для Старого Світа.

КАНАДА ЩЕ КОЛЬОНІЯ

Торонто. — Сер Аллен Ґаммвоут, К. Р. бувший міністер справедливости для Канади, говорячи на зібранню тов. Лидарів Колюмба, сказав що Канада не є державою, а лише кольонією. Сі слова він сказав на тій підставі, що Канада й досі є кольонією Великої Британії так як була перед пятьдесятьлітами, коли Канада дістала свою конституцію. „Наше становище рівнається з Великою Британією або Ірляндією. Наше становище більше становищу Полудневої Африки, Нової Зеляндії, Нової Фундляндії та Австралії. Ми й досі є еміґрантами відкись і нема найменшої підстави думати, що ми не є кольонією".

НІМЦІ ВВАЖАЮТЬ ЗА ОБОВЯЗОК ЗРАДЖУВАТИ ЧЕСЬКУ ДЕРЖАВУ

На відкритій у Празі сесії чеського сойму заявив провідник німецьких послів, д-р Лоджман, що всі Німці, яких Чехи силоміць, проти їх волі прилучили до чеської держави, мусять виступити з рішучою, лютою, найострішою боротьбою на життя і смерть проти поневолення. Всі Німці будуть усякими найможливішими способами вести проти чеської держави невблагану війну, тому, що та держава приводить Німців до жебрацького костура. Кождий Німець має за свій найсвятіший обовязок зраджувати чеську державу, бо Німців прилучено до Чехословаччині проти їх волі і тим самим поня. Чехи не мають морального права переслідувати за державну зраду, бо вони самі зраджували Австрію. Німці роблять тільки те, що робив Масарик і Бенеш супроти Австрії.

ЛІЧЕННЯ РАКА

Може досліди проф. Блєра Белла з Ліверпулю — пише лондонський кореспондент нарисього „Матена" — дадуть під конець промінь надії тим злидарям, що терплять на рака, бо — згідно із звітом, поміщеним в орґані анґлійських лікарів „Ди Ленсет" — приноровлюване цим ученим олово в кольоїдальному стані здержало в якомусь числі випадків розвиток цеї страшної недуги. Досі випробовано вже 55 усяких препаратів того ліку, але потрібно — як кажуть — ще кількох років [illegible] лення кінцевих вислідів.

ПОРЦЕЛЯНОВІ ДЗВОНИ

В славних на цілий світ фабриках порцеляни в Майсен у Саксонії виготовлено в минулому році кілька родів здавкової монети з порцеляни. Тепер доносять німецькі часописи, що на другий рік на вежі старовинної майсенської церкви будуть замішені нові дзвони, зроблені також із порцеляни.

КРОВАВЕ ВЕСІЛЛЯ

В Городку коло Львова на весіллю в домі Івана Тишкевича нарубки забавлялись так весело, що підчас бійки Йосиф Лободець пхнув ножем Франца Сеника і бив його на смерть. Вісьмох учасників кровавої забави арештовано.

ФРАНЦІЯ ГОТОВИТЬСЯ ДО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ В НІМЕЧЧИНІ НА „ВОЄННІ ВІДШКОДОВАННЯ"

ПАРИЖ, 1. січня. — Алянтська конференція у справі німецьких „воєнних відшкодовань" зачнеться завтра, у второк.

Першій на конференції має виступити британський премієр Бонар Ло, котрий предложить свій плян для полагоди сього важного тепер питання. Він предложить проект, який признає Німеччині 3 або 4 роки мораторії (відлочення речення сплати) для заплати „воєнного відшкодовання" алянтам.

Бонар Ло хоче, щоби французьке правительство розглянуло сей проект і сказало свою гадку. Він готовий в дечому уступити французькому правительству, якщо воно уступить британському.

В поінформованих кругах кажуть, що французький премієр Пуанкаре згодиться тільки на дволітню мораторію, але під такими умовами:

1. — Французьке правительство буде вирубувати ліси в Надренщині, яку має у своїй окупації, для достави будівельного дерева до Франції.

2. — Франція хоче алянтської комісії для углевої долини Рур, яка пантрувала би, щоб Німеччина їй доставляла угле.

3. — Франція хоче, щоби алянти або Франція сама установила митові (цлові) уряди здовж німецько-французької границі. Весь збір з мито мав би іти на „воєнні відшкодовання".

4. — Франція хоче наложити алянтський податок на угле в долині Рур. З того вона сподівається стягнути з Німеччини річно 400 мілїонів золотих німецьких марок.

5. — Давне мито з німецького експорту мають алянти або сама Франція стягати безпосередно через окремі свої уряди.

ІТАЛІЯ ПРОТИ НАЇЗДУ ФРАНЦІЇ НА НІМЕЧЧИНУ

РИМ, столиця Італії, 31. грудня. — Тутешня преса пише, що італійське правительство заявляється за економічними карами на Німеччину за невиконанне зобовязань про „воєнні відшкодовання", але противиться військовому наїздови Франції на Німеччину.

АМЕРИКАНСЬКО-ТУРЕЦЬКИЙ СПІР

ЛОЗАННА, Швайцарія, 1. січня. — Турки дуже озлобились заявою американського амбасадора Чайлда за національною самоуправою для Вірменії в Малій Азії. Вони кажуть, що коли Америка мішається до турецьких внутрішніх справ, то Турки їм відплатяться в той спосіб, що замкнуть американські школи в Турєччині і зірвуть умови з американськими підприємцями у справі відбудови зелізниць в Малій Азії.

ФРАНЦІЯ НЕ ХОЧЕ МИРОВОЇ УМОВИ З НІМЕЧЧИНОЮ

БЕРЛІН, 1. січня. — Німецьке правительство предкладало Франції проект умови про мир на 45 або 60 літ.

На підставі тої умови Німеччина і Франція мали бути зобовязані не нападати на себе взаїмно оружною силою протягом того часу.

Одначе французьке правительство відкинуло се предложенє.

БРИТАНЦІ ПОКИДАЮТЬ ЦАРГОРОД

ЛОНДОН, 1. січня. — Сюди прийшли вісти з Царгорода, які повідомляють, що Турки завізвали тамошню британську кольонію, аби як найскорше забралася з Царгорода. Наслідком того 1,600 Британців вибирається в дорогу.

НАФТОВА КРАЇНА БУНТУЄТЬСЯ

ЛОНДОН, 1. січня. — Тутешні газети доносять з Царгорода, що Турки викликали повстанє проти британської окупації в нафтовій области Мосул.

УБИЙНИКА ПЕРШОГО ПОЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 30. грудня. — Нині зачалась розправа військового суду над Невядомським, убийником першого польського президента Нарутовича.

Нині ся розправа скінчилась засудом на смерть.

Невядомський признався до убиття, але заявив, що не вважає себе винним, бо він ділав „для добра Польщі". Спершу, казав він, хотів він убити Пілсудського, але коли сей усунувся від кандидатури він убив Нарутовича, бо вважав його президентуру фатальною для Польщі. Одначе засуд, сказав він при кінці, він приймає.

Його засуджено на підставі німецького воєнного права ще з часу німецької окупації російської Польщі вчасі світової війни. Се право приписувало кару смерти за політичне убивство, а що Польща є під воєнним правом, се німецьке право є в силі і на його підставі Невядомського засуджено на смерть.

КАЖУТЬ, ЩО НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПОТОНУВ СЕРЕД БУРІ

ГАМБУРҐ, Німеччина, 28. грудня. — Тут догадуються, що німецький пароплав Ґайнріх Кайзер потонув серед страшної бурі, яка тепер панує на Атлянтійському океані. Тому два тижні повідомляли, що сей корабель відплив з Канади.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ БРАТИ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ ДО СВОГО ВІЙСКА.

На мурах м. Львова появилась така відозва:

„Рескриптом міністерства військових справ деп. Х. з 24-го листопада, 1922, ч. 6231 наказується доповнення поборової листи річників 1900 і 1901. Маґістрат закликає всіх чоловіків уроджених в 1900 і 1901 р. без ріжниці народности й визнання, котрі стало перебувають в громаді Львів і є польськими горожанами, щоби найдальше до 2. грудня, 1922, зголосилися в IV. деп. маґістрату, ратуш III. п. двері ч. 198, в цілю зареєстровання з відповідними документами (метрика, свідоцтво шкільне, карта зголошень).

Хто ухилиться від списку, буде караний по приписам і втратить польське горожанство. Найман.

Також усі староства у Східній Галичині розіслали до всіх гр. кат. парохіяльних урядів обіжник з наказом про виготовлення списків Українців уроджених в 1900 і 1901. роках.

* * *

Се не мало би значіння для галицьких Українців, бо у тій відозві виразно сказано, що до бранки мають ставитись ПОЛЬСЬКІ ГОРОЖАНИ, які, коли не ставляться, стратять се горожанство.

Українці у Східній Галичині не є польськими горожанами, а не будучи ними, не можуть навіть мати тої приємности, що стратять польське горожанство.

Але, як звісно, ані Польща ані Поляки не спосібні шанувати жадних законів ані постанов, отже нема сумніву, що вони по свому візьмуться до своєї нової бранки в окупованій Східній Галичині і звісними польськими злодійствами та розбоями будуть намагатися втягнути насилу якесь число галицьких Українців до своєї армії.

Проти свого нового ляцького розбою повинні галицькі Українці стати до бою з Ляхами в старому краю і заграницею.

НЕЗЛОМНОГО ДУХА ГАЛИЧИНА.

Один з наших читачів надіслав нам листа, писаного його братаничом, що живе під ляцькою окупацією в одному галицькому селі (імена з відомих причин пропускаємо), в якому сей пише:

„Ви хочете знати, як пішли в Польщі вибори. У нас випали для неї скандально. Ніхто з Українців у Сх. Галичини не брав участи. Перед самими виборами виарештували майже всю інтеліґенцію, так що по тюрмах не було вже місця. Всіх арештованих було около 20.000. Хотячи описати те все, що діялось підчас виборів, то не міґли те все, як то кажуть, на воловій шкорі списати. У Львові то цілими сотнями повязаних разом шнурами, або покованих по чотирох до купи провадили до вязниці. Скрізь по селах були карні військові експедиції, які добре дались в знаки нашим людям. Помимо так страшного терору, не повелось їм з виборами. Вийшло лиш якимсь робом 4 хрунів-послів, на яких мало хто голосував, а решта шахрайством. Діялось це так, що котрий хрунь йшов голосувати, то голосував за всіх своїх живих і мертвих, рожених і ненарожених. При тому було богацько случаїв, де військо вже вечером витягало силою кождого з хати і гнали по двох жовнярів одного виборця до урни. (Таке приміром діялось в Шепарівцях коло Коломиї). А в Раківчику коло Коломиї казав польський підполковник Монд розстріляти студента теольоґії Федуська за те, що він ніяким чином не хотів голосувати. Та завдяки одному священикови, парохови Коломиї, дарував йому житє, а тільки казав запровадити його до вязниці. Він сидів разом зі мною. Як того чоловіка змасакрували, то як я на його глянув і він почав розповідати, що там всюди діялось, то я дякував Богові, що я сиджу спокійно у вязниці. Його випустили разом зі мною, але без здоровля. Має зломаних двоє ребер, відбиті нирки, попукані і барабанні болони в ухах і пр. Наш Николаєв хотів відвідати мене в тюрмі, то старостве не хотіло видати йому леґітимації, бо мовляв „Пан ест враґ успособіони пшещів Паньства Польскеґо і аґітатор Петрушевіча". Це все, що я тут описав, то лиш тисячна часть того всего. В нашому селі голосували лиш латинники, жиди і на жаль кількох хрунів."

На вступі сього листа пишучий згадує скромно:

„Ну, я по двох місяцях опинився на волі."

А відтак подає від себе оцінку досліху польських насильств так:

„Дурні ті Ляхи як коти. Вони думають, що тюрмою та репресіями зломлять у нас духа. Так я вийшов з много-сильнійший духом з тюрми, як зайшов до неї".

Під ударом ляцького клевця українська скорра викленлюється на добре оружде, яке мусить стати страшним для тої руки, що вимахує молотком.

УКРАЇНА—ПОЛЬЩА—МОСКІВЩИНА.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Для оцінки політичних перспектив кождої нації, яка бореться за осягнення своєї державної самостійности, мають рішаюче значіне два чинники: її внутрішня скристалізованість, як нації, і степень скристалізованости її ворогів, як держав. Коли відповідна нація сама не є скристалізована, а ще до того її вороги перебувають у стані найкращої внутрішньої скристалізованости, тоді ґлядів на осягнене самостійности для такої нації нема ніяких. Коли, далі, відповідна нація сама є скристалізована, але має проти себе державно-скристалізованих ворогів, тоді та нація мусить готуватися до впертої і довгої боротьби, яка може тривати навіть цілі століття. І нарешті, коли дана нація сама є добре скристалізована, а мое проти себе державно-нескристалізованих і несконсолідованих ворогів, яких у середині розділяють і розсаджують внутрішні суперечности, — тоді така нація має всі шанси в короткім часі осягнути здійснення своєї найдорожчої мрії.

Оцінюючи під цим оглядом політичні перспективи українського народу, не можна будде не признати, що тільки-що минулий рік Божий 1922-й посунув нас ще на один крок близче до останньої з накреслених тут трьох констеляцій. Щоб ясніше це побачити, необхідно близче придивитись до внутрішнього стану обох головних ворогів самостійної України — Польщі і Москвщини — під нинішню хвилю.

Що Польща і Москвщина — справді головні і, можна сказати, одинокі вороги самостійної України, того не треба довго доводити. Для Польщі самостійна Україна означає втрату Східної Галичини з її нафтою, сіллю, лісами та великими земельними посілостями польських дідичів, втрату Волині, Холмщини та Підляшя знов такі з їх лісовими та земельними богацтвами, з їх цукроварнями та гуральнями, з їх кольонізаційними можливостями для польського рільника. Вихід до Дніпра й до Чорного моря, поширенне польської експансії на Схід, ідея великої Польщі „од моржа до моржа", — ці всі пляни Польща мусить навіки поховати з моментом основання самостійної України.

Ще більш тратить Москвщина з моментом основання самостійної України. Вона тратить Донеччину з її мінеральними богацтвами, товстий український чорнозем з його пшеницею та цукровим буряком, вихід до Чорного моря, невичерпаний безервуар першорядного людського матеріялу для війска та адміністрації, — коротко, все, що зробило Москвщину великою Росією.

Самостійна Україна замикає Польщі дорогу на Схід, а Москвщині — дорогу на Захід. Перед експансією цих держав виростає глуха стіна. Вже цього одного вистачає, щоб обидві ці держави ставились з найбільшою ворожістю до здійснення ідеї самостійної України.

Який же є внутрішний стан цих держав?

Гадаємо, що навіть найщирійший приятель Польщі не зважиться сказати, що внутрішні політичні відносини в цій державі протягом минулого року хоч на один крок посунулись наперед у напрямі стабілізації чи консолідації. Навпаки, положенне тут значно погіршало. Останні вибори начальника держави показали це найкраще. Чи чуй коли хто-небудь, щоб по обранні нового державного президента мало не половина членів парляменту відмовила йому посдуху і заповіла йому безоглядну війну? Чи чув хто колись, щоб новобраний президента вуличні демонстранти витали криками: „ґеть з жидівсько-німецько-українським обранцем!?"...

А недавня міністерська кріза в Варшаві, коли в тій самій державній палаті засідало аж двоє міністрів-президентів: Корфан-обраний соймом, і Поніковскі, призначений Пілсудським... Чи то не був доказ нечуваного занепаду державного почуття й небувалого потоптання авторитету, бо самої ідеї державної влади?

Не говоримо вже про вулькани, які оточують Польщу зі всіх боків: Східна Галичина, Волинь, Білорусь, Видощина, Горішній Шлеск — це все або палаючі, або готові що-хвилини вибухнути вульканами. Але в самій Польщі, в її серці все вкачує на тяжку хоробу, в якій перебуває державний орґанізм. Глибока прирва між правицею та лівицею, суперечність і протилежність їх хотінь і змагань, підкупність і нечесність цілого державного апарату, кранній егоїм і себелюбство від найвищого до найнизчого — це все такі чинники, які не роблять з Польщі поважного ворога.

Про стабілізацію відносин у совітській Росії останніми часами багато говорилося й писалося. Докази цеї стабілізації наводяться чисто зовнішні: совітська влада тримається вже шестий рік; совітські дипльомати допускаються до міжнародних конференцій, навязуються з Росією торговельні зносини. Такі докази можуть бути переконуючими для чужинців, які Росії не знають. Сказав же колись якийсь учений, що чужинці пильніше й краще дослідили місяць на небі, ніж близьку Росію. Так саме стоїть справа й нині, й правдиве оречене про стан річей у совітській державі може дати лише той, хто її справді знає, хто не тільки в ній жив, але й нею жив.

Совітська держава — це такий самий кольос на глиняних ногах, як і стара царська держава. Ріжниця лише та, що за царату людність жила мінімумом духової свободи та матеріяльного добробуту, а в совітській державі широкі верстви людности навіть такого мінімума не мають. За царату мужик пух, але не вмирав з голоду, а тепер він вмирає міліонами. За царату не було ізвлної преси, а тепер нема ніякої. За царату були в Росії мілioни людей, яким жилось добре й весело, а нині таких щасливих є лише кілька десятків тисяч.

Царська держава тому так довго не падала, що не знаходилось такого, хто її добре пхнув би, але також од того, що в її істнуванні були заінтересовані досить широкі круги людности: дідичі, фабриканти, частина міщанства й сільські куркулі. Совітська держава також не падає тому, що на-разі нікому її штовхнути, але хто заінтересований в її істнуванні? Хіба лише совітські комісарі та „нова буржуазія", яка повстала на місце старої. Але обидві ці групи настільки малі й так мало орґанічного звязку чають з народом, що, на випадок серйозної колізії, з ними, як з реальною силою, числитись не доводиться.

Внутрішні суперечности так саме роздирають і розсаджують з середини совітську державу, як і Польщу. Під маскою комунізму в Росії починають процвітати такі первісні форми звірячого, хижацького капіталізму, які процвітали в Европі хіба 150—200 літ тому. Під вивіскою „робітничо-селянської влади" там панує така безмежна сваволя як-раз у відношенню до робітників і селян, якої досі не зазнала ні одна держава в світі. Під прапором „самоозначення націй" там провадиться така система поневолення супроти немосковських народностей, якої не знала навіть клясична під цим оглядом царська Росія.

Чи такий стан річей може вважатись внутрішньою стабілізацією, консолідацією внутрішніх державних сил? Ясна річ, що ворог з таким хаосом своїм внутрішніх відносинах не може вважатись ворогом серйозним, страшним.

Лишається питанне про другий чинник: як стоїть справа з внутрішньою кристалізацією українського народу, як нації? Коли-б процес внутрішньої кристалізації українського народу вже був остаточно завершений, тоді, при таких внутрішньо-гнилих противниках, ми вже досі мали-б самостійну українську державу. Коли її ще не маємо, то це означає, що той процес ще не є скінчений. Але він поступає наперед незвичайно швидким кроком, українська нація росте й кристалізується на наших очах.

Неможливо в нинішніх неспорядкованих обставинах оглянути і становище цілого українського народу з одної точки, будь та точка Берлін, Прага, Ню Йорк, Львів чи Київ. Але хто сумнівається в тім, що українська нація росте й кристалізується, той хай оглянеться довкола себе, хай погляне на те, які переміни приніс минулий рік в його найблизче оточенне. Хай, напр., американські Українці зладуть собі справу, на який величезний крок посунув їх наперед минулий рік, як він скріпив їх національну орґанізацію, їх солідарність, їх інтерес до рідного краю й до національних справ. Здається нам, що під цим оглядом американські Українці можуть без почуття резиґнації, а навпаки з почуттєм гордости оглянутись на прожитий рік.

Так саме, коли не краще, стоїть справа всюди, де більшими масами живе український народ. Не кажемо вже про Східну Галичину, де українська людність під оглядом національної свідомости виросла за цей рік на цілу голову вище. Навіть на европейській еміґрації, у більш ненормальних обставинах, ніж можна собі уявити, — навіть тут починається замітний процес консолідації українських сил. А згори треба приняти, що той самий процес розвивається також на Східній Україні та Буковині, хоч безпосередних доказів на це не маємо. Нарешті, що українська справа за цей рік зробила великі успіхи на Підкарпатській Україні — це річ загальновідома.

Завданне всіх свідомих і активних сил українського народу — допомагати цьому процесови кристалізації власної нації. Але, незалежно від тої свідомої допомоги, кристалізаційний процес відбуватеся й буде відбуватись також стихійно, на підставі законів природи. Як камінь, кинутий догори, мусить участи на землю, так і нація, прокинувшись од вікового сну й взявшись до визвольної боротьби, особливо коли вона має перед собою ясну й свідому ціль — створенне власної держави, — така нація мусить осягнути свого.

Українська нація кристалізується на наших очах. Її вороги — совітська Росія та Польща дескристалізуються, розкладаються на наших очах. Остаточний висновок зробити нетрудно.

Радянин.

Берлін, у грудні.

МОЛЯ Я В ТЮРМІ.

А я в тюрмі, Брати мої; і тут
Марную свій молоденький вік.
Колиби силу мав я видертись
З тої тюрми страшної, я-б утік.

Утік би, полинув до мої родини,
Під рідну стріху, у своє село,
Поцілувитись до моєї жінки й дитини
Й закоханувати з ними на Різдво.

Колядуючи, дідух вніс бих хату,
Пахучого сіна всюди-б настелив,
Дитина просила-б: „Орішків Тату"...
А я-б ся з нею весело дрочив.

Білим обрусом я-б стіл накрив,
Де-б свічка ясно ся світила,
Куттю з медом смачно-б зайдав,
Якої-б жінка мені наварила.

Ох!... як то любо той вечір згадати,
Бо радість така лиш раз у рік
Коби силу мати грати поломати,
Я-б з тої страшної тюрми утік.

Ох!... Сне ти мій, радости фонтана
Не снись так весело мені:
Бо не лиш душеньа „фата-моргана",
Котра мене зводить ночі і дні.

Сон мій?—фантазия потіха,
Тюремну розмова й уява моя:
А дім, родина й любо катина,
Там виглядають мене годіня.

Місто життя, в мене страшні болі,
Місто голад, там у них плач і крик;
Ох!... Боже!... коб сили мав я доводі,
Я-б з тої страшної тюрми утік.

Товариш.

Р. Г., Н. Й., 20. грудня 1922.

ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

Відділ 330 У. Н. Союза з Літа Фолс, Н. Й., ухвалив на річному мітинґу, який відбувся дня 17-го грудня, 1922, одноголосно 50 долярів на Фонд Негайної Допомоги та вибрав Комітет до збирання дальших жертв на оборону рідного краю. Згадану жертву переслав сейчас предсідатель відділу, п. Григорій Тиран, до Галицької Місії у Вашинґтоні, Д. К. За так гарним і патріотичним приміром пійшло церковне братство св. Михаїла і ухвалило теж гарну жертву, а то 25 дол. на визвольну боротьбу.

Славні відділи У. Н. Союза! Бороніть дальше так завзято рідний край! Збирайте всі як один дальші жертви на Фонд Негайної Допомоги!

ПРИГАДКА УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДАМ ТА САМОСТІЙНИМ ТОВАРИСТВАМ.

Український Конґрес у Филаделфії висловив рішуче домаганне, щоби народний податок платили всі українські громади без виїмки. В переведенню сього домаганя є великі трудности ізза того, що так звані самостійні та місцеві товариства й орґанізації дотепер самі не зголосились до Обєднання ані не післали туди своїх адрес.

Ще тяжша справа з цілком незорганізованими Українцями. Тих загалом годі досягнути.

Нема отже іншого способу як просити прилюдно всіх щирих Українців та Українок, щоби вони на власну руку занялись аґітацією межи членами самостійних та місцевих товариств, а також і межи тими Українцями, що не належать до жадних орґанізацій, за загальним оподатковайнем. Дорогою праці усього загалу чей дійдемо раз до загальної солідарности та народньої дисципліни.

Розуміється, самостійні та місцеві орґанізації повинні самі як найскорше зголоситись до Обєднання і тим дати доказ, що й вони не від мачохи. А незорганізовані громадяни нехай як найскорше закладають межи собою відділи Обєднання для сповнення свого народнього Обовязку.

Тимчасова адреса Обєднання: 817 Норт Френклин Ст., Филаделфія, Па.

ЛЯХИ НИЩАТЬ РОЗБОЄМ УКРАЇНСЬКІ ПРИВАТНІ ШКОЛИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

НАПАД НА УКРАЇНСЬКУ ПРИВАТНУ ГІМНАЗІЮ В РОГАТИНІ.

Львівський український дневник „Свобода" повідомляє:

Дня 2. грудня, 1922, о 4. годині пополудни відділ польського війско 60 п.п. в порозумінню з маґістратом міста Рогатина увійшов в повнім узброєнню до ґімнастично-екзортаційної салі української приватної ґімназії в Рогатині підчас науки співу; усунув учителя й учеників зі салі та зареквірував салю на своє поміщенне.

ЗАКРИТТЄ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В ДОЛИНІ.

Станиславівський тижневик „Українське Життя" доносить:

Страшне лихоліттє переходить український нарід у цілій Східній Галичині. Одною з найбільш терорізованих місцевостий є Долина. Арештують навіть учеників; сковують їх і так бють, масакрують, катують. В останній хвилині доходить нас вістка, що на приказ львівської шкільної кураторії закрито в Долині приватну українську ґімназію. Се було зайве, бо й так майже всі професори й ученики вже виарештовані.

І НА БУКОВИНІ ІРЛЯНДСЬКА БОРОТЬБА.

З Буковини доходять вістки про найновійші події, подібні до подій в Галичині.

В Огородниках на Буковині вилетів поїзд разом з мостом у ріку. Дня 25-го жовтня с. р. вискочив поїзд із шин на лінії Карапчів-Глібока. Вечером тогосамого дня пустилася в рух якимось дивним способом льокомотива з Чудина і просто втікла з двірця. Тогосамого вечера урухомила якась сила вагони бергометського поїзду і гнала їх тимсамим шляхом і в тімсамім напрямку. Як коло Пресікарин удалось їх задержати, тому не прийшло до ніякої катастрофи. Дня 27-го жовтня розбито динамітом міст коло Новселиці, жертвою чого впав поїзд. Дня 1-го падолиста с. р. підпалено лісничого (Румуна) в Жучці. Шкода виносить 200,000 левів.

Сіґуранца (румунська тайна поліція) пошукує старанно за виновниками іначе, що є вже на слідї тайної терористичної орґанізації, яка має 70 осіб. Заарештовано кількох зелізничників.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ ПЕРА ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ НАСИЛЬСТВ.

На зборах українських робітників пера під проводом д-ра Володимира Кушніра, скликаних з ініціятиви Союза Українських Журналістів і Письменників дня 9. с. м. у Відні в справі надужить, доконуваних польською окупаційною владою над українським культурним життєм і його діячами, ухвалено одноголосно отсі резолюції:

1. Збори подають до відома всього культурного світа, що Східна Галичина, яка з власної волі свого населення на основі права самовизначення народів уконституувалася як незалежна держава, якої правно державне становище досі не вирішене і яка находиться під часовою окупацією Польщі, як також инші українські землі, а саме Волинь, Поліссє, Підляшє і Холмщина, які проти волі населення і на основі односторонних умов неправно найшлися під польською державною владою, є тереном нечуваного гнету культурного, політичного й економічного життя українського населення, чого доказом є слідуючі яскраві факти:

2. Виарештовано поверх 15,000 українських культурних, економічних і політичних діячів з нагоди переведення безправних виборів до варшавського сойму.

3. Систематичне нищенне українського шкільництва взагалі, а з окрема недопущенне до створення українського університету навіть за приватні засоби, з уваги на що українська наука мусіла шукати захисту будьто в основаним у Львові тайнім Українськім Університеті, будьто в орґанізованім за кордоном Українськім Вільнім Університеті в Празі.

4. Систематичне нищенне української преси, якого останнім етапом було арештоване редакційного персоналу, а вслід за тим і закрите останнього українського щоденника „Діла", часописи умірковано демократичного напряму у Львові, призначеної для семимільйонового українського населення, яке живе тепер під неправним польським панованнєм.

5. Безприміре фалшоване опінії світа, доконуване в той спосіб, що на місце знищених органів свобідної політичної думки українського населення польська окупаційна влада накидає тому населенню силоміць в українській мові друкованої пресові органи польської державно-політичної думки, що являється нечуваною провокацією національно-політичних почувань українського народу.

Наводячи сі факти як зразки варшавських знущань над українською культурою і її діячами, з окрема над робітниками пера, — збори звертаються з горячим зазивом до цілого культурного світа, а передовсім до письменницьких та журналістичних орґанізацій: стати речниками гнобленого українського народу і його культурних робітників, коротаючих дні в польських тюрмах на українській землі та піднести свій незалежний голос за визволенне українських земель зпід польської окупаційної влади.

НЕ ЖДІМ! БО БОРОТЬБА В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ НЕ ЖДЕ! ВСІ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ НЕХАЙ СЕЙЧАС ЗБЕРУТЬСЯ НА РАДУ І ПРИЄДНАЮТЬСЯ ДО СЕЇ БОРОТЬБИ СВОЄЮ ЖЕРТВОЮ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

І ЗНОВ ДВІ ЖЕРТВИ.

І знов дві жертви за свободу і волю,
Упали в нерівнім з ляхами бою;
І знов засумувалась Україна-Неньки
Що двох синів нестало: Крупи і Луцейка.

Нагнали судом засудили їх польські кати,
І о другій-сорок-пять мають їх стрілати.

Ах Боже: годинник вже півтретю годину бє;
Кати вже з крісами стоять: і смерть ось є.

Ще лиш хвилька одна і Вас нестане;
Зіжеруть мерти Вашу сильну тканину.
Бо в ляхи-тиранта серце немає, і НІЧ.
А опір вічний, що людиномрзкерзкі:

Перший на смерть Луцейко йде,
Десять мінут пізніще й Крупа паде.

З пекольним болем, глядить на Них родина,
А Вони, вмираючи кличуть: „Хай живе Україна"

І в послідне закричали бедольні Брати:
„За Україну гинем. — Стріляйте кати"!...

Блиснула шабля, затрясліс Бриґідки,
Смерть з сальва впала і скосила цвітки.

Гордо Ви вмирали; смерть Вас з ніг звалила,
А червона, тепла кровця білий сніг змочила.

Весь український нарід дніесь за Вами плаче,
Лиш шовіністи і драконіяи ляцький люто скаче.

Україна нині перед Вами голову хиляє
І вінець терновий, на Ваш гріб складає.

Спіть, ви герої, свои праведних спіть,
О волі і долі козацький спіть.

А ви батьки й матері убитих синів,
Не плачте, не рідайте, не просіть катів.

В дальший бій з ляхами ми-тепер підем
І за них мільоны лютих ляхів покладем.

Зареве Дністер ще, застогне глубокий Сян
І на віки скупають в них ляцький тиран.

А ви з чорним серцем кати-Поляки
Тремтіть, бо смерть Вам буде лайдаки!

Неронська жорстокість, що з життєм ся грає
Ось... ось... незадовго разом з Польщею скоиає.

Пімстою, пімстою, добувайно волі нам,
Несім славу Україні, а смерть ляхам.

ТОВАРИШ.

Р. Г., Ні Й., 20. грудня, 1922.

ДОПИСІ

СКРЕНТОН, ПА.

Українське протестаційне віче.

На поклик нашого славного „Обєднання" зійшлися громадяни України міста Скрентону дня 17-го грудня до церковного залу, щоби запротестувати проти ляцьких звірств, які діють ся в Галичині.

Віче отворив місцевий парох о. М. Залітач, взиваючи присутних, щоби вибрали собі президію для перепровадження збору. Вибрано Михайла Камінського предсідателем, а Василя Тараса секретарем. Відтак о. Залітач виголосив до зібраних промову, в якій в короткости обрав польські знущання над українським народом в Галичині. Промова була така зворушлива, що присутним котили ся слези по лицях, а рівночасно гартували вони свої серця до відплати ляцьні за заподіяні кривди. По скінченю промови віче ухвалило одноголосно отсі резолюції:

1. З огляду на се, що Східна Галичина і Північна Буковина заселені у великій більшости українським народом, мають природне право на самоозначення, яке український нарід, як віковий хазяїн тих земель, виконав дня 19-го жовтня 1918 р. проголошенням державної самостійности українських земель бувшої Австро-Угорщини у формі окремої Західно-Української держави, що на основі ухвали Української Національної Ради з дня 3-го січня 1919 і Трудового Конгресу з 22-го січня 1919 р. висловила бажанни злучитись на засаді федерації з Українською Народною Республикою в один державний сильний організм;

2. З огляду, що істнуюча у Східній Галичині, на основі мандату мирової конференції в Парижі, тимчасова польська влада має тілько характер окупаційної влади, яка у своїх зносинах з місцевим населенням є обовязувана придержуватися постанов міждержавного права;

3. З огляду на се, що істнуюча у Східній Галичині польська мандатова управа, мимо фактичного закінчення війни, на терені Східної Галичини продовжує воєнний і виїмковий стан і через свою екстерминаційну політику винищує до решти українське населення Східної Галичини;

4. З огляду на се, що істнуюча у Східній Галичині польська мандатова управа, в супереч постанам міждержавного права, знесла всі гарантії свободи у відношенню до українського населення, інтернуючи, арештуючи і засуджуючи масово українських громадян, що насильно спинює їх культурний і економічний розвиток українського народу у Східній Галичині, що масово кольонізує чужим елементом Східну Галичину, щоби тим чином створити зчасом при помочи штучно насадженого населення з поза меж Східної Галичини польську більшість, що примусовими позичками і контрибуціями в користь польської держави винищує українське населення, що дальше вязнить по таборах і тюрмах українських полонених і цивільних громадян, де ті, ізза нечувано лихого приміщення, масово гинуть, що дальше удержує проголошений льокавт українських державних службовиків, що не допускає української молодіжи до висших шкіл у Львові, та що взагалі шляхом свого законодавства у варшавському соймі зносить усі дотиперішні економічні, просвітні і культурні придбання українського народа;

5. З огляду на новий безправний розпорядок варшавської влади — іменовання генерала Галера воєнним екзекутором для Галичини, що противиться Сенжерменському мировому договорови (артикул 91) і рішенню Ліґи Народів з 23-го лютого 1921 р. після яких Східна Галичина лежить поза границями Польщі і після яких Польща не має права диспонувати територією Східної Галичини.

Ми, Українці, міста Скрентон, Па., зібрані на вічу в церковній гали дня 17-го грудня 1922 р.

1) Протестуємо перед цілим світом взагалі, а з окрема перед державами Антанти, спеціяльно же перед американським правительством у Вашинґтоні, під прапором якого йша наша молодіж поселена тут у бій за привернення мира в Европі, проти такого поступовання польської мандатової управи у Східній Галичині, жадаючи знесення усіх виїмкових законів, обрізпоряджень, заряджень і норм, що їх вимірено проти життєвих інтересів українського народа у Східній Галичині і негайного привернення правного ладу і порядку, як також забезпечення всіх українських прав українському населенню.

2) Протестуємо проти дальшого придержування Східної Галичини під мандатовою управою польського правительства, яке своїм імперіялістичним поведенням загрожує миру на Сході Европи.

3) Висказуємо свою найвисшу пошану для всіх тих, що своїми муками, кровю, стражданнями та життєм обороняли права українського народу, як також для тих всіх, що терплять, в який небудь спосіб від польських окупаційних властий за змагання українського народу до самостійности і незалежности.

4) Заявляємо, що у визвольній боротьбі нашого народу в Східній Галичині, ми Американські Українці стояти будемо рамя об рамя і у тійже боротьбі спомагати будемо їх всіми можливими способами так довго, доки усі Соборна Україна не стане одною, великою, самостійною і независимою державою.

Опісля д. В. Гришко, як бувший делеґат і теперішний урядник „Обєднання" пояснив присутним ціль сеї організації і сказав, що така центральна організація, як „Обєднання", котра згуртувала в собі майже всі українські запомогові, політичні і просвітні організації в Америці, може повести діло визволення старої вітчини успішніще, як колиб се робили поодинокі групи чи місцевости. Лише в лучности сила, а де сила, там воля. Длятого пропонує бесідник, що з огляду, що в Скрентоні мешкає богато Українців, котрі не належать до тих організацій, що вступили до „Обєднання", а ті Українці хотілиби також складати добровільний податок, щоби для таких заложити місцевий Комітет „Обєднання", котрий колектувавби що місяця вкладки і висилав до головної каси.

Над сим проектом розвинулась ширша дискусія і якінци ухвалено вибрати місцевий Комітет „Обєднання", котрий має відбувати свої засідання в церковній галі в кожду першу неділю місяця і там колектувати народний податок.

До Комітету зістали вибрані: Михайло Камінський предсідатель; Василь Гришко касієр; Тимко Назар секретар; Теодор Брик заступник предс.; Микита Кузьмин заст. касієра; Мих. Яремкевич заст. секретаря; контрольори: Іван Тарас, Филип Демкович і Йосиф Коротаж; радні: Луць Когут, Ілько Гоменчук, Стефан Калакука і Микола Машляк.

Поручено новообраному Комітетови уложити і вислати сейчас телеграми з протестом проти польських знущань над Українцями в Галичині. Такі телеграми вислано до президента Злучених Держав, до секретаря Гюза і довшу телеграму до сенатора Пенсилванії (Конґресмен помер і місце його порожне). Про сі телеграми написали прихильно оба Скрентонські анґлійські дневники.

Відтак предсідатель віча зазвівав присутних, щоби зложили свої жертви на покриттє оплати за телеграми, а надвижка вишлеться для Фонду Національної Допомоги Рідному Краєви. Жертви зложили слідуючі: Співацьке Товариство „Боян" 15 дол., о. М. Залітач 9 дол., Волод. Яремко 5 дол.; по два доляри: Мих. Камінський, Василь Захарчук, по одному доляру: Андрій Чомко, Олекса Кустра, Теодор Лялька, Тимко Назар, Микола Машляк, Петро Галушка, Тимко Николайцяк, Мих. Федицький, Федір Микитин, Йосиф Коротаж, Петро Дочич, Мих. Яремкевич, Василь Тарас, Теодор Писар, Антін Грибин, Федько Меліш, Гриць Савкулин, Іван Курило, Іван Возьний, Стефан Калакука, Настя Голембйовська, Мих. Шиманський, Іван Сінгалевич, Филип Демкович, Николай Хавтур, Мих. Яремко, Йосиф Федорович, Симеон Пелех, Михайло Коцюбка, Луць Когут, Мих. Малик, Мих. Баковський, Ілько Булик 50 цит. Разом зібрано 69.50.

Хто хотівби зложити дальші жертви, нехай зголоситься до касієра Василя Гришка, 437 Норт 6 Евеня, або до о. Залітача, або до котрого небудь із Комітетових.

Вас. Тарас, секр. віча.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Українське протестаційне віче.

На поклик нашої всенародної організації „Обєднанне" скликала наша громада віче на день 17-го грудня. Точно о другій годині виповнилася галя по береги свідомими Українцями, які прийшли, щоби запротестувати проти нечуваних безправностей, яких допускаються Ляхи у нашім рідним краю.

Віче отворив голова Центр. Місц. Комітету" д. Д. Братусь палкою промовою, у якій згадав за геройську боротьбу нашого народу в Галичині, а передовсім за тих героїв-мучеників, яких післали на смерть безправні суди ляцьких опришків-наїздників. Коли завізвав, щоби віддати їх памяти честь через повстанне з місць, усі в галі повстали, а неодному закрутилася сльоза на спомін тих народних жертв.

По відданню почести замученим героям, голова покликав на секретарів віча д. К. Шевчука і д. О. Мачинського, а на першого бесідника д. Миколу Мурашка. Цей бесідник роспочав промову тим, що згадав, що рачестерська громада не стоїть відірвана у иниціятиву, а що під ту саму хвилю Українці по цілих Злуч. Державах відбувають такі самі паради. Бо вже чаша народного горя переллялася через край, бо уже годі сидіти безділно, коли читаємо, як тисячами арештовують наших найсвідомійших горожан безправні окупанти Галичини. Вернулися назад страшні часи гуляють Ляхи, як гуляли за Потоцького, за Ярєми. Коли читаємо, як лили б кровь, як укрили ціле тіло, синцями тих героїв-мучеників, яких відтак вивели на смерть, як дика ляцька товпа глумилася і реготалася, як їх розстрілювали, то серце накипає кровю а душа бягне одного тільки, а це помсти, а це страшної кари для душегубів-катів.

Бесідник вказав на пиркад Айрішів і других народів, які добули собі свободу і вказав, що і нам припадає ця сама дорога. Як Айріші в Америці згуртувалися в організацію Шін-Файнерів, так усім нам треба злучитися при нашій організації „Обєднанне". Мусимо створити оден фронт, мусимо іти одною лавою, коли хочемо, щоб наша поміч була успішна. Та не забуваймо, що визволення Галичини це тільки перший етап, перший крок, а наконечною нашою цілию це злука усіх земель, де обєднанне усіх дітий України в одну могучу державу. Ми мусимо створити міст для порозуміння Галичан із придніпрянськими братами. Мусимо порівняти усі досіщні ріжниці межи Дністром і Дніпром і показати, що ми свідомі, що їх води зливаються разому одно українське море. Наша дорога тепер подати усю можливу поміч галицькій Україні, бо коли осягнемо свободу для неї, то створимо осередок для визволу цілої Соборної України.

Цю бесіду нагородили вічники горячими, сердечними оплесками.

Тут забрав голос голова зборів д. Братусь, і одушевлено сказав, Не зламося вражим Ляхам ні Москалям ніколи! Дармо хотілиб нас знищити. На місце кождого упавшого в бою, стоїть нових борців стануть до розправи. І тут в Америці, ми не заспимо. Ми не спочинемо доти, аж доки не добудемо волі і державу для свого рідного народу. Витревалостию і жертвами побідимо усіх ворогів України!

Відтак заряджено збірку, на котру зложили: Д. Матковський $4.00; І. Олійник, І. Швець і В. Воробець по $2.00; Г. Кіндюк, Г. Мочират, Г. Плекан, Д. Билей, М. Микитинський, І. Панасиц, І. Рамах, М. Кобель, К. Шевчук, В. Кісіль, С. Кучмій, І. Бодрашевський, І. Гуцовка, І. Матковський, М. Свирида, Д. Дундич, Н. Паснак, Т. Соломка, Т. Швець, Т. Пічак, Т. Кульчицький, П. Дзундза, А. Петрицин, Н. Яців, С. Пончук, О. Мачинський, І. Норошний, М. Нищук, С. Гирега, К. Гнатів, М. Юрків, С. Дармусь, І. Яницький, І. Андрусів, Т. Червоний, Р. Кулик, М. Рудий і М. Матковський по $1.00; М. Бінашевський, І. Теребушка, С. Гунчак, Б. Пастирак і Т. Кунцій по 50 цит.; П. Скробан 25 цит. — Зібрано разом $79.46.

По скінченню бесідника наступило читанне протестаційних телеграм до Вашінґтону, які одноголосно ухвалили вислати. Потім наступила друга збірка на покриття коштів телеграм яка принесла $6.50. Відтак прибули на галю репортери від 2 часописий місцевих американських, а то від „Демократ", найбільшої часописи в Рачестер, а другий від „Геральд". Зараз на другий день згадані дві часописи помістили про усьо обширно, о позатим вечірна часопись подала також коротке справоздание.

Потім предсідатель подякував присутним за участь та закінчував, щоби на всякий заяв рідного краю приходити з помочию. Кождий з присутних вийшов вдоволений, що сповнив по части свій обовязок любови до рідного краю.

К. Шевчук,
О. Мачинський,
секретарі віча.

ДІТРОИТ, МИШ.

З українського віча.

На мобілізаційний поклик „Обєднання" детройські Українці відгукнулись народним зібранням в парохіяльній салі дня 17-го грудня на якім протестували проти наїзників на наш рідний край. На віче прибули люди ріжних політичних переконань, включаючи й капанів „Смольного Інститута" на Сентрал Евеню.

Віче отворив короткою але патріотичною промовою недавно прибувший до нас о. Лев Сембратович а на президію покликав сотника Гаву і п. Коваля.

Перший референт виголосив п. Сербай, а другий п. Тимотей Починок. Перший референт говорив загально, а другий про льокальні пекучі справи.

Особливо цінною була бесіда п. Починка. Його критичні уваги відносно нашого громадянського життя, дуже цікавили присутних. Бесідник звернув увагу на факт скоро ідучої асиміляції серед української іміґрації в Злучених Державах, та занепад українського шкільництва в Америці, яка є головною причиною поспішної асиміляції української молодої генерації. Все те робиться задяки нашій короткозорости. Ви будуєте церкви — говорив п. Починок — але ваші діти до них ходити не будуть. Не будуть тому, бо у дітий нема українського патріотичного виховання. Навіть мови української не розуміють. Се факт. Поза домом говорять по анґлійськи, а дома до родичів говорять українсько-польсько-анґлійським макаронізмом. Не мамо кому виховати наших дітий в патріотичнім дусі; вони виростають чужі і зимні для української справи.

Приглянетеся відділам Січової Орґанізації в Дітройт — говорив бесідник — а побачите, як там **50-літні старці приготовляються, щоб у відповідну пору кинутись на Ляха, який безмилосердно дусить нашу Неньку Україну,** а їх сини, гладкі і здорові, виправивши пятьдесятьлітнього тата до Січи на вправи, накручують авто і їдуть на автомобілеві перегони або на „денс". Сумний се але правдивий факт! (Шкода, що бесідник не звернув уваги й наших панночок, доньок українських патріотичних материй, які часто-густо люблять хвалитися, що мають „гуд тайм" на польських балях з польськими патріотами горлорізами Галерчками, а як прийдеться піти за колектою до на українськи зібраного, то чимскорше виходять із салі).

По рефераті п. Починка прийнято відповідні резолюції, які рішено вислати до сенатора Козена і секретаря заграничних справ Гюза. Зібрано дещо на Фонд Негайної Допомоги і на дар для заслуженого українського письменника Б. Лепкого.

Вічевик.

НА ПОМІЧ СИРОТАМ В СТАРІМ КРАЮ

(Через „Свободу")

Никола Озарчук і Антін Кушнір з Blairsville, Pa. зібрали помежи Чехо-Словаками слідуючі жертви: Павло Юрік $5.00; Іван Бухта і Василь Добович по $1.00; Іван Кертус $2.00; Никола Озарчук і Антін Кушнір по $1.00.

РАЗОМ $11.00.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРЕД КОТЛЯРЕВСЬКИМ

(Докінчення)

Житецький каже про Котляревського: „Э былъ умъ трезвый, и наблюдательный, сознательно направлявшій орудіе сатиры противъ соціального зла, тяготѣвшаго надъ его современниками".

Розуміється, що цими словами не вичерпується уся скарбниця цінности великого поета. Тут треба навести чимало питатів із других критиків та історників літератури, які просять жадують його мову, його творчий хист, архітектоніку творів. Його значіння для літератури і пізніщої літератури аж до наших часів.

Та на се тут не маємо місця. Не в цитатах сила, а в самім творі, котрий живими словами промовляє до читача, розкриваючи перед ним ціле привабливе богацтво своєї краси.

Котляревського „Енеїда", це тільки на перший кид ока ніби гумористична травестія Верґилієві „Енеїди", а в дійсности це твір оригінальний, незалежний як від Верґілія так від Скаррона, Блюмауера та Осипова. „Енеїда" Котляревського, це великий суспільно побутовий малюнок з другої половини XVIII. століття, наскіцований рукою смілою і певною, з таким темпераментом, гумором, з такою радістю творення, що нагадує собою великих мистців італійського ренесансу. Не Блюмауер і Осипов, а скорше Боккаччіо та Аріосто приходить на думку читачів Котляревського.

Верґілієва „Енеїда" дала Котляревському тільки основу, на якій він виткав щире українські узори, величезний гобелін необчислимої вартости.

Верґілієві Троянці, що по збуренню рідного городу, шукають собі нової вітчини, перемінені тут у наших Запорожців, котрі після зруйнованя Січи (1775 р.) теж шукали собі нової батьківщини.

Боги старого грецько-римського світа перемінилися під пером нашого поета в толщіних достойників та великих, що правили Україною, собі на сором, а народові на шкоду. Пекло Котляревського нагадує з одного боку наші апокрифи, наші церковні образи, а головною ті грішні й неморальні вчинки, цей справжний ад, що творився по всяких на тодішній Україні.

Котляревський в „Енеїді" являється суддею цього аду. У його руках не тільки моральний кодекс Сковороди, але й національно-демократичний устаєм, котрого він був першим свідомим творцем, а до котрого нові, чимраз краще й виразніше формульовані статті додав Шевченко й пізніщі письменники.

Котляревський, маєр російської армії, оздоблений царськими орденами, похвальними грамотами і перстенем „Його величества" стає цілком певно і свідомо по стороні українського народу і його подоптаних прав, що стоїть принижених і покривджених.

В тім його велика і горожансько-національна заслуга.

Котляревський, приятель князів Репніна, Лобанова Ростовського і Куракіна стає по стороні покривджених українських хліборобів-кріпаків, робиться одним з перших речників і проповідників визволення селянства.

В тім його велике політичне значіння.

Котляревський, член Петербурського й Харківського „Общества любителей російскої словесности", не йде слідами Капниста, Богдановича, Нарієжного, Гнідича й других, лиш стає ботьком відродженої української літератури, в тім його великий патріотичний і культурний вчинок.

Котляревський, учасник походу на Молдавію і за Дунай, що приступом брав Бендери і формував козацький полк для боротьби з Наполеонам, зі смутком і тугою згадує про Січ, що її кидає і про Січ, про те як козак усю ніч мандрував, як неня провожала свою дитину, як то „річної памяти бувало у нас в Гетьманщині", коли „славні полки козацькі, Лубенський, Гадяцький, Полтавський, в шапках, було, як мак цвітуг. Як гримуть сотнями ударять, не серд себе списи наставлять то мов міллою все метуть".

Це вже любов рідної минувшини із його серця говорила.

Правда, всі оті громадянські, гуманні, демократичні і національні почування не були його власними винаходами. Вони відзвідуються то більш, то менш виразно і в Вишенського і в Рогатинця і в козацьких хроніках, і в історії Русів і в листуванню деяких українських панів, але Ковляревський був першим, що дав їм тривалий і гідний вислів у творі, який робив і заєдно робить сильне враження, в своїй „Енеїді".

Бувають ріжні форми вопленя великих ідей, реторична, патетична, лірична, не згадуючи про форму організації і активного діла.

У Котляревського рідне слово і щирий сміх були цею бронзою, з якої він вилив свій памятник нерукотворний, цей дзвін народного відродження „Енеїду".

Котляревський, як його земляк і недалекий сусід Гоголь — сміявся. Сміявся, як колишні Запорожці, як Полтавський хуторянин, то знов як гуморист ренесансу, або прямо сміявся крізь сльози, але сміх його лунав і лунає на цілу Україну і поза Україну, цей його творчий, а не пустий сміх.

Куліш, скептик, чоловік вічно-шукаючий і вічно невдоволений, часом ретор, то знов лірик, спосібний до найвищого патосу. Куліш людина иншої доби і инших настроїв, активний діяч і жертва українського лихоліття з другої половини XIX віку, не зрозумів отсього широкого сміху Котляревського, цей сміх прямо дратував його. Але ми нині хочемо, а може і вміємо зрозуміти одного й другого і віддати кожному честь по його заслузі.

Незабаром появиться з друку нове видання „Енеїди" в накладі п. Дякова, бувшого посадника Київа.

Буде це перше того рода видання нашого літературного архитвору. Великий формат, сатиновий папір, нові ілюстрації кольорові, українські орнаменти, вінети, рисунки, гарний друк, одним словом книжка, якої ми доси не мали.

Отсе видання, як на теперішні часи коштовне й розкішне, має теж не що друге на думці. Видавництво хоче дати читачеви ще оден текст одного з найцінніших архитворів української літератури, хоче, щоб понад нашою зруйнованою і пограбованою країною, повною смутку й туги залунав ще раз щире український сміх батька Івана, його творчий сміх, той, що рани гоїть, що стурбованим душам розвагу приносить, що в наболілі серця нову охоту і нове завзяття вливає.

„Він між нами тепер. Він зібрав нас [усіх.
Хтож на поклик його не озветься?!
Зноза довгих ста літ чи ви чуєте сміх?
То Іван Котляревський сміється!"

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ З MAGNOLIA STAR MILK

ЗАДЛЯ ЦІННИХ ДАРУНКІВ
ДЕРЖІТЬ КІЛЬКА БЛЯШАНОК У СВОЇЙ СПІЖАРНІ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЦІНУ ПРЕМІЯ.

„Заховувати наліпки виплачується"

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Тікет колійовий з Філядельфії до Йорку платить компанія.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

РОДИМЦІ! Заки вінеєтесь до фірм, котрі іменуються Українцями тільки златого, що мабуть родились на Україні, або до таких, що заборгато обіцюють, удайтесь устно або письмо до знаної Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власній будинку і розвозкує письмі згадані справи найтаньше, найскорше і під повною гарантією.

T. J. HRYCEY & CO.
329 S. 4th ST., PHILADELPHIA, PA.

НА УКРАЇНУ

WHITE STAR LINE
З Ню Йорку до Саутемптон
Majestic . . . Jan.6, Mch.10, Mch.31 (найбільший в світі корабель)
Olympic Jan.26, Feb.10, Apr.7
Homeric Apr.14, May5, May26
Скорі кораблі до Балтійських портів.

AMERICAN LINE
З Ню Йорку до Плимут, Шербург і Гамбург
*Mancharia . . . . . Jan. 4
*Mongolia . . . . . Jan. 18
*Cassbadia (3rd Class) . . . Jan. 25
*Гарні, нові третої клясі каюти.
Получення до Балтійських портів.

RED STAR LINE
З Ню Йорку до Плимут, Шербург і Антверпен
Lapland . . . . . Jan. 13
Groonland . . . . . Jan. 27
Zeeland . . . . . Feb. 3
Finland . . . . . Feb. 10
Добрий харч. Особні кабіни. Уміркований ціни для Ваших приятелів приїзджаючих до Америки. По ін формациї звертайтеся до місцевих агентів або до:
PASSENGER DEPARTMENT
No. 1 Broadway, New York

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим подаю до відома Українцям Бойону, Н. Дж. і окрестн. що офіс Хиропрактичної School під фірмою Dr. Jos. Hamel з дня 1-го січня с. р. переходить на мою власність, в котрім буду продовати практику найновійшої безболезненної методи лічення „Хиропрактика", в слідуючих днях і годинах: Вівторок і четвер від 2-ої до 8-мої вечер. Субота від 2-ої до 7-мої вечер.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК,
Хиропрактор
Bergheff Building,
22nd St. & Broadway, Bayonne, N. J.

ФАБРИКАНТИ І ІМПОРТОВЦІ НАЙЛІПШИХ ГАРМОНІЙ в світі і по низшим цінам як де небудь інде як перед війною. Гарантована на 10 літ. Купуючи дістане даром книжку з нотами. Пишіть по англійськи по інформації і каталог, RUATTA SEKENELLI ACCORDEON MFG. CO., 817 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

НЕ ТЕРПІТЬ ВІД ревматизму, невральгії, суставових болів, болі в грудях, мускулах.
Натріть трошки
PAIN-EXPELLER
болячі місця аж доки не почуєте теплоти в шкірі— а лагідна пожадана пільга скоро прийде. Правдивий Pain-Expeller має АНКОР торговельну марку.

NORTH GERMAN LLOYD
Двох-гвинтові кораблі
ДО СХІД. ГАЛИЧИНИ
з кабінами або 3. клясою
NEW YORK — BREMEN
Кораблі находять кождої другої середи.
Богато удосконені третої кляси приспособлення для вигоди.
Знаменита кухня, вигідні кабіни клясів 1, 2, 4 або 6 осіб.
По дальші інформації, уділяється до будь котрого місцевого агента або до
NORTH GERMAN LLOYD
14-16 Pearl St., New York

ВЕЛИКИЙ ВИБІР РІЗДВЯНИХ КАРТОК ЯК ТАКОЖ ЛИСТІВ З ЖЕЛЯНКАМИ
Картки емальовані з золотим виписком по 5 цент. за штуку.
Картки виписані по 15 ц. за штуку.
Листи по 10 центів.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРИЯ МУЗИКА
Українські-Нотуєльники
Без рахунку в котрій стороні Шикаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і оплатите тоже.
2333 W. 47th BLVD AVE.
Tel. Seeley 4229 і Tech 0597

ЗВІТ

з нарад Українського Національного Конгресу, відбувшогося у Филаделфії в днях 26-го і 27-го жовтня 1922 р.

(Конець).

Реферат д-ра Демидчука. — Другим з черги референтом в справі всенародного оподаткованя був др. Семен Демидчук, який в приближенню подав начерк буджету Американської України на 1923-ий рік. Бесідник говорив:

Візьмім олівець в руки і числім. Наперед видатки на роботу тутки. 1. На удержанне головної канцелярії „Обєднання" і пресового Бюра $6.000.00; 2. Секретаріят організаційний на переведення національного кастату (цензусу Українців) в Злучених Державах $2.500.00; 3. На просвітну роботу (викладп людового університету) в головних осередках української еміґранті $2.000.00; 4. Видавання українського листка в англійській мови $5.000.00; 5. Непередвиджені видатки (делеґації, меморіяли і т. п.) $3.500.00. Разом видатки роботи в Злучених Державах около $20.000.00.

І. Праця в Европі.

1. На поміч Правительству $30.000; На Активну Поміч в Краю $30.000; 3. На Рідну Школу в Галичині $25.000; 4. На поміч студентам в Европі поза границями України $10.000; 5. Біженцям в Німеччині, Австрії, Чехословаччині $5.000; 6. Біженцям в Галичині $5.000; 7. Голодуючій Україні $25.000; 8. Сиротам в Галичині $5.000; 9. На одноразові цілі $5.000; 10. Непередвиджені конечности $5.000. Разом на роботу в Европі 145.000. Разом робота тут і там около $170.000.00.

Це єсть мінімальний видаток, який мусить бути зроблений під загрозою банкротства народної справи. Кождий однак розуміє, що робота для старого краю буде тим видатнійшим більше вложиться в ню грошей. Видатки на гуманітарні цілі є прямо необмежені. Їх можна подвоїти і потроїти, бо на приклад, видатки на поміч голодуючій Україні прямо необмежені. Коли на цю ціль призначується $25.000, то це лише на знак нашої памяти про цю справу. **Звідки однак покрити видатки?**

На це в першій мірі, повинен йти дохід з національного податку. Але з огляду на трудности у вибранню податку, треба взятися ще й до инших способів, як: принагідних збірок, записів, дарів і т. п.

В приходах отже буджет представляявся би так:

А. З оподаткованя членів організацій, що приступили до „Обєднання" (по 25 центів на місяць — $3.00 на рік).

1. Від Українського Народного Союза $36.000. 2. Від Провидіння $19.000. 3. Від Народної Помочі $15.000. 4. Від Згоди Брацтв $6.000. 5. Від Січи $15.000. 6. Від місцевих самостійних товариств $15.000. 7. Від професійних одиниць, бизнесменів 10.000. Разом від зорганізованих людей $116.000.

На поміч студентам в Европі йдуть постійно жертви від товариств, отже на рік приніде ціла сума $10.000. На Рідну Школу треба устроїти 4 збірки, в роки — то: Коляда, Писанка, День Цвітів і День осіннього листка. З таких збірок мусить прийти нових $25.000. На поміч голодуючим на Україні треба устроювати „Тег Дей" в поодиноких місцевостях за дозволом міських властей; такі збірки мусять принести повних $25.000. Просвітна робота оплатить сама себе, колиби наложити вступну оплату при лекціях та викладах, значить разом найменше $4.000. Разом отже зі збірок уложених після певного пляну може прийти на рік повна вимагана сума $170.000.

А лишаються ще не вичерпані принагідні збірки: забави, весілля, хрестини, більші дари, записи на постійні цілі, як на р. на Рідну Школу, на Інвалідів, на Студентів і т. п. З таких збірок до тепер приходило певно яких $30.000 долярів, судячи по тім, що довідуємося з газет. Цілий отже буджет може бути зовсім певно покритий. Треба однак праці і то троха енерґічнійшої та загальнійшої як до тепер.

Праця піде скорішим темпом тоді, як буде повне довіре до проводу. Коли через останніх кілька літ були великі перепони в роботі, то головно тим, що невдачі з Федерацією та Народним Комітетом. Наладжом добре, упрощене роботи галицького дипльоматичного представника, положення поправилося, нарід побачив, що чесною працею таки можна добрато осягнути. Тепер треба зробити один крок дальше. Створити сильну центральну народну власть, щось в роді народного міністерства, чи там секретаріяту, о дальше округлятне контролюче тіло і орган при праці: добре зорганізоване Бюро Секретаріяту та пресово-інформаційну службу.

Плянова, чесна і розумна праця мусить прецінь переконати загал, що народні провідники мають виключно добро народу на думці.

Отже від розвагу Українського Конгресови.

Дискусія. — Справа всенародного оподаткованя від довшого часу уважалася найбільше пекучою, тому і не дивниця, що над нею вивязалася широка і безвичайно оживлена дискусія, в якій брали участь майже всі делеґати.

Перший зголосився до слова д. Грицей і доказував, що важко опиратися тільки на зорганізованих по центральних організаціях членах. Їх є всего тільки около 40,000; маси народа остають поза центральними організаціями і до них нема доступу; зорганізувати їх отже в місцеві відділи „Обєднання" в таких відділах ґрупувалося все українське населенне даної місцевости і ці відділи збирали народний податок. Всім, що складають народний податок видавати посвідки. Імена цих, що відмовляться, записати в „книгу зрадників".

Д. Скигар зиявляється за створенням листи фундаторів. До тої листи записуваної ці одиниці, які зложилиб на народний податок від $100.00 до гори. О. Левицький полемізує із бесідником, заявляючи, що воно є лишне накладати на українських бизнесменів такий податок; нехай кождий сам на себе наложить, а тоді певно найдуться такі, що дадуть і більше. як 100 долярів.

Д. Панчак заявляєся за тим, щоб опертися виключно тільки на зорганізованих членах по центральних організаціях, позаяк тільки такі представляють якусь силу. Він заявляється за наложенням податку у висоті по одному долярови в місяць з тим, що, із цеї суми не тільки уживати більше як від 8 до 10 процент на роботу в Америці. Д. Дембицький доказує, що сума по одному долярови є смішно мала і швидку теперішнього нашого положення треба складати по 5 долярів місячно. З обома попередними бесідниками полемізує д. Пеленський, який заявляє, що вельми важко стягнути від народу жертви; він годиться на суму по 1 долярови на місяць.

Д. Хотинський домагається переведення сейчасової конскрипції Українців в Злучених Державах. О. Дмитрів виступає проти внеску д. Грицея, який жадав заведення „Книги зрадників"; бесідник доказує, що таке булоб вище чести; тільки добровільне і щире оподаткованне принесе успіхи. Д. Калина противиться взятаті всякому оподаткованню і заявляється за збиранем фондів виключно тільки дорогою збірок. Такеамо д. Пашук, який доказує, що при відповідній пропаґанді через часописи і віча можна зібрати всю суму добровільними датками.

Д. Чепіль ставить внесение, щоб приняти суму оподаткованя у висоті по 25 центів від члена центральних організацій. Д. Кожюк підтверджує це внесення із тим, що це не є мати бути обовязково наложений податок, але добровільне оподаткованне; кожда організація має візвати своїх членів до складання цего добровільного народного податку.

По вичерпанню дискусії остаточно піддано під голосованне компромісовий внесок, який звучить:

„Конгрес рішає, що всі зорганізовані члени українських центральних організацій, а також і незорганізовані в инших організаціях людовими Українцями і Українки є морално зобовязані до складання по 25 центів місячно народного, добровільного податку.

„Конгрес ухвалює заведение листи фундаторів, в якій будуть вписані імена тих, що зложать 100.00 долярів або більше народного податку.

„Конгрес поручає організованне по місцевостях відділів „Обєднання" для цих Українців і Українок, які не є членами центральних організацій.

„Введение в житє цих ухвал лишається новій Головній управі „Обєднання".

РОЗДІЛ ФОНДІВ.

Др. Сіменович ставить внесение, щоб справу розділу фондів віддати новій Головній Управі „Обєднання".

Др. Лука Мишуга противиться всякому розділюваню фондів і висилянню поодиноким інституціям; він заявляється за тим, щоб всі зібрані фонди переслати нашому Правительству, яке є в безпоседнім контакті з Рідним краєм і найліпше тому знає, де є найбільша потреба.

Одноголосно принято, що: **Зібрані фонди не має розділювати тут, але пересилати в цілости нашому Правительству у Відні, яке має їх після потреби само розділювати".**

Над справою на чиї руки тут складати тимчасово зібрані фонди вивязалася живша дискусія. Др. Гриневецький жадає, щоб гроші пересилати до української Місії у Вашінґтоні. Др. Мишуга радить, щоб члени зорганізовані посилали гроші до своїх центральних організацій, а тільки незорганізовані, щоб посилали до Місії. Д. Сорока, Пипюк, Ялечко, Пеленський і о. Ортинський заявляється за цим, щоб гроші висилати до вибраного нового касієра Обєднання. Ухвалено:

„Гроші зібрані з народного добровільного податку а також з всяких инших збірок на національні цілі висилається до бондованого касієра „Обєднання" авизах до Місії для переводження контролі.

Одноголосно принято.

ГОЛОСОВАННЄ І ВИБІР

Щоб делеґати поодиноких центральних організацій змогли вибрати своїх представників до Головної Управи „Обєднання" заряджено 15 мінутову перерву. Делеґати кождої організації зібралися окремо і по переведеній нараді зголосили від своїх організацій слідуючих кандидатів:

Український Народний Союз: Василь Гришко, о. Сполітакевич, Іван Боросевич.

Провідінне: о. Іван Ортинський, Григорій Пипюк, о. Володимир Лотович.

Народна Поміч: Василь Шабатура, Матвій Хандога, др. о. Копачук.

Ліґа Ситизенів: Теодор Грицей, др. Мирослав Сіменович, др. Володимир Коваль.

Ліґа Ветеранів: Мих. Дармограй, Василь Титанич, Николай Левицький.

Січ: о. Лев Левицький, др. Гриневецький, Мих. Уоцюк.

Згода Брацтв: Юрій Хилак, Андрій Тарас, о. Михайло Гуряньский.

Незалежні товариства (вимково за спеціяльною згодою Конгресу): Гі Скеґар від „Українського кружка студентів в Шікаґо, С. Бриндзай від Української Громади у Филаделфії, М. Соловський від Української Народної Громади в Ню Йорку.

Конгрес одноголосно принимає листу урядників „Обєднання", як її предложили делеґати поодиноких організацій з цим, що новообраний уряд має сам з поміч себе вибрати Головну Екзекутиву.

По короткій нараді в окремій кімнаті, новообраний уряд „Обєднання" уконституувався в цей спосіб:

о. Лев Левицький, голова;
Михайло Коцюк, Теодор Грицей, Василь Шабатура і Василь Гришко, заступники голови;
Іван Боросевич, скарбник;
Михайло Дармограй, писар фінансовий;
др. Володимир Коваль, писар рекордовий;
др. о. Копачук, о. В. Сполітакевич, І. Пипюк, Провірочна Комісія.

о. Іван Ортинський, о. М. Гуряньский, о. В. Вотович, др. М. Сіменович, В. Шабатура, Ю. Хилак, М. Хандога, Н. Левицький, Г. С. Скеґар, В. Тетанич, С. Бриндзай і А. Тарас — радні.

СПРАВА ПРОСВІТИ.

Референт др. Семен Демидчук. Реферат малює сумний стан просвітний, в якім находяться американська Україна. Виказує, що коли на всяких инших полях, сліпо, знанні, поступи і зворот на ліпше, в одній тільки просвітній справі не здіяно зівсім нічого і вона находиться на тім самім місци, як стояла тоді, коли до Америки прибули перші українські іміґранти. І помимо безнастанних кличів, серед народу слідно дійсну якусь неохоту до науки. Тому треба сильної аґітації, щоби цю справу зробити актуальною, „модною".

Піднести уровень інтелігенції української іміґрації можна головно через національні, популярні виклади. І першу таку справу зробив „Людовий Університет". Дотеперішні виклади праці його університету є знеохочуючі і вони принесли додатні результати. Система плачення за науку, заведена в цім університеті підносить великі вартість науки. І тому бесідник заявляється, щоб Український Людовий Університет в Ню Йорку став централею; належить потворити по більши містах, де є більше інтелігентних сил округи і потворити філії Людового Університету. В цей спосіб заінтересувавши загал наукою відвернеться його від розбійничої політикоманії, приверненься авторітет інтелекту та приготовиться тут будучих горожан України. На підставі повищих виводів, референт ставить слідуючі резолюції:

1. Конгрес доцінює вагу організованя Українського Людового Університету і висловлює бажанне, щоби ця інституція обняла своєю діяльностю по змозі всю українську іміґрацію.

2. Конгрес висловлює думку, що молоді, образовані одиниці українського роду повинні підчас своїх студій взяти під увагу потребу наукових сил серед українського народу в Европі і старалися принировитися до цих потреб.

3. Конгрес уважає за важливе творення технічних та промислових курсів для української молодіжи в Америці.

4. Конгрес поручає управі Українського Людового Університету занятися скликанем просвітного зїзду, зложеного по можности з фахових людей в цїли уложення пляну реформи шкіл народних (парохіяльних) шкіл серед Українців в Злучених Державах.

СПРАВА УДЕРЖАННЯ РІДНОЇ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНІ.

Конгрес ухвалює:

Візвати всю українську суспільність в Америці, щоби перевела на удержанне Рідної Школи в Галичині чотири збірки річно, а то:

Коляда — в часі від Різдва до Йордану;

Писанка — в часі від Великодня до Томиної неділі.

День Квітів — в другий тиждень місяця червня.

День осіннього листка — з нагоди свята воскресення Галицької Держави в перший тиждень місяця падолиста.

Про сі дні має хоть один місяць наперед пригадати суспільности президія „Обєднання".

Д. Н. Ялечко вносить, щоб резолюції приняти як перечитано. Одноголосно принято.

З черги наступив реферат **„Про справу української пропаґанди в Америці"**, який виголосив д. Дембицький.

Бесідник виказував з якими трудностями приходиться нам бороти в Злучених Державах по причині повного неосвідомлення Американців з нашими справами і нашим народом. Виказував велику вагу, і неоцінені прислуги, які нашій справі в теперішний час моглаб віддати невного рода централа, з якої виходилиб всякі інформації і пояснення для американських часописів в нашій справі. В нас були до цеї пори всего тільки дві спроби заложення Українських Інформаційних Бюр і хоть вони істнували тільки вельми короткий час, однак мимо цего спровили велику задачу і віддали нам неоцінені прислуги. Щоб це освідомлення американського загалу з нашими справами повести гарніще, бесідник доказує, що не тільки належить сейчас осснувати Українське Інформаційне Бюро, але таксамо приступити до видавання тижневника в анґлійській мові, опісля, колиб показалися достаточні фонди, таксамо „Обєднанне" могло приступити до видавання тижневника в українській мові.

В дискусії, яка розвинулася над рефератом перший зголосився до слова д. Костів. Бесідник признає потребу заснованя Українського Інформаційного Бюра, але таксамо звертає увагу на це, що чи не більшої пропаґанди, як поміж Американцями треба в теперішню пору поміж нашим народом; особливо пильну увагу треба звернути на нашу молодїж. Коли Галичина стане свобідна і незалежна від Ляха на першій ліній висунеться потреба висилати до рідного краю фахових людей. І тому вже заздалегідь треба нам нашу молодїж, тут уроджену, виховувати у національнім дусі.

В дальшій дискусії забирали голос др. Гриневецький, та др. Демидчук. Оба вони заявляли ся за потребою основання Інформаційного Бюра. Як вислід дискусії ухвалено слідуючу резолюцію:

Український Конгрес в Америці признає як справу незвичайної ваги основанне Українського Інформаційного Бюра.

Цю резолюцію належить уважати директивною для новообраного уряду.

Тут новообраний голова „Обєднання", о. Лев Левицький на візвание президії переймає дальше веденне Конгресу. Делеґати овацийно, довготреваючими оплесками витають голову своєї щойно створеної організації. Шановний голова щирими словами дякує за оказане довіре.

Передавши хавлево веденне конгресу д. Шабатурі, о. Левицький зголошується до слова і реферує справу **Заложення Українського Банку в Америці.** Бесідник переходить коротко історію дотеперішних заходів в цій справі та здає звіт, на чім вони скінчилися. Та хоть справа заложення свойого банку є незвичайної ваги, вона неначе заснітилася; всі відсунули її на дальший плян, виждаючи, яке займе становище Конгрес. А справа основання свойого банку є в Америці величезної ваги. Кромі одних Українців нема тут ніодного народу, щоб вже не мав подібної інституції; країни пора отже і американські Українці подбати про ню, а тоді і инші нації будуть з нами відмінно як до тепер числитися. Остаточно бесідник предкладає реальний плян переведення гадки в діло.

По короткій дискусії Конгрес принимає внесок референта:

Конгрес поручає нововибраній Екзекутиві поробити вступні кроки, потрібні до основання Українського Банку з осідком у Филаделфії.

На цім програма Конгресу вичерпана.

Зголосився ще до слова д. Ревюк і яко тимчасовий секретар Комітету, скликуючого Конгрес представив делеґатам справу принимання церковних організацій до „Обєднання" яку на одним зі засідань порушив др. о. Копачук. Бесідник зазначив, якими мотивами руководився тимчасовий Комітет не принимаючи нікої церковної організації в члени „Обєднання".

Конгрес вислухавши виводів бесідника одноголосно приняв слідуючу резолюцію:

Конгрес одобряє дотеперішнє становище Тимчасового Комітету супроти церковних організацій і рішає і на будуче не принимати їх в склад „Обєднання".

Відзвідомлен національних гимнів „Ще не вмерла Україна" та „Не пора Москалеви в Льхови" служить закінчено засіданя Першого Українського Всенародного Конгресу в Америці.

А. Цурковський, писарі.
М. Стоколоса.

З НОВИМ РОКОМ
Старайтеся у всім поступати розважно з хісном для себе. Коли маєте яке діло банкове — з цілим довірем засяйтеся до загально серед Українців знаного банку.
BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.
де знайдете найменший сховок для Ваших заощаджених грошей; скору і ретельну обслугу при пересиланю гроший до краю також в американських долярах; інформациї на найлінші порадки; умілє, старанне полагодженє всяких краєвих і нотаріяльних справ.
Найліпше для себе зробите — удаючися в кожній справі і потребі, особливо або письменно, до:
BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

СВІЧ ДО СВОГО!
УКРАЇНЦІ МІСТА ШИКАҐО!
ЛЕКЦІЇ МУЗИКИ
на піяно і скрипцях уділяє після пляну европейських консерваторій, совісно і по приступній цїні,
T. СНОРТІАК
Адреса: 3257 PALMER STREET
CHICAGO, ILL.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Повідомляю свого брата МИХАЙЛА ДЗЮБИ з села Поповці, пов. Перемишль. Так. Тому 6 літ переїхавши з Пенсбурґ, Па. Хтобо-м ми знав або ми сему, прошу зголоситися до **Mrs. Anna Dziuba Klimowych, 118 St. Marks Pl., New York City.** 1-6

НА ПРОДАЖ грочерня і бучерня між Українцями, вряд з помешканням з 6 кімнат. Інтерес виробленого, які потрібні приладдя, найнятя і ціна. Можуть зголоситися до дійсну цїну. Голоситися у **Mr. Sabatyn Jerzy, Jersey City, N. J.** 1-2

Обіцяю зараз посеред **ДЯКОУЧИТЕЛЯ**, чиї і проводжу хоральний спів, парохіяльну школу і уділяючі тестальні представлення. Маю ісцит дійсний і похвальні свідоцтва. Ласкаві зголошення з поданнєм условий просяться слати до: **N. N., Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 2-3

НА ПРОДАЖ МЕБЛЯ з двох кімнат, кухнянний може замешкати в рамах, рент. якого $10 місячно. Інтересовані звольть голоситися до: 2
FRANK BILICK,
147 Essex Street, New York City

ОДНА ПРОБА ДАРОМ.
Не платіть за лікарства аж поки що нашу Кіш потрібні. Коли потрібне ми ревматизм, сему або внутрішні болі, зголоситеся до мене. **PETER EAGLE,** 138 Third St., Passaic, N. J. Годинник 8-9 до обіді в середу, четвер, пятницю і суботу.

HIPPODROME
43rd STREET and 6th AVENUE
ЛІПШІ ЧАСИ найбільша вистава в світі
Богато українських артистів
Для дітей денної 2.15 і 8.15
Ціна: 50 цент. до $1.50

ROYAL MAIL
ДО АМЕРИКИ
Зробіть приготовлене тепер спровадити Ваші родині до Злучених Держав через ROYAL MAIL.
Знаменита обслуга для українських пасажирів; добрий харч і чисті каюти для всіх.
Дуже дешові, поспішні кораблі часто відїзджають:
ORDUNA ORCA
ORBITA OHIO
Відїзджати можна з всіх европейських країн.
Пишіть по брошуру. По дальші інформації уділяйтесь до:
ROYAL MAIL STEAM PACKET COMPANY,
SANDERSON & SON, Inc., Ареnti,
26 Broadway, New York,
117 W. Washington St., Chicago.

Мущини! Хоронїть себе перед всіма заразливими хоробами
SANYKIT
Охоронка для мущин
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 36 цент., Кіт (4 ч) $1.00
У всіх аптиках або у Sanykit Co., Dept. B.
92 Beekman St., New York
Пишіть по цірклярі
КАТАР МИХУРА

DR. G. BUKKI
58 East 93th Street,
NEW YORK CITY
ЛІЧИТЬ НЕДУГИ.
Справляє исправність носа, уха і лаці, усуне смородки і т. п.
Від 9. рано до 7. вечером.
В неділі і свята до 4-ої.
Пишіть по КНИЖОЧКУ.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних, венеричних і внутрішних недуг, акушер.
Годіни офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
488—6th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст по строго-венер. Лікить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переходить всякі операції. Для неимущих безплатну порадку.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
між 17-ою в 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як венерик, мочудних, нирок, печенки, кашля і нервових недуг, висипання і нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Между 4th Ave. і Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.